

MÁJUS ELSEJE

TÁRSASÁG

Fáklya

A MÁJUS ELSEJE TÁRSASÁG HÍRADÓJA

XIV. évfolyam 2. (57.) szám

2005. augusztus

Közlemény

A Május Elseje Társaság 2005. május 28-án megtartotta XIII. Országos Gyűlését, amelyen Dr. Orbán Péter főtítkár elnökölt.

Napirend szerint:

– *Dr. Aggod József* elnök szóbeli kiegészítést fűzött a “Beszámoló a MET 2004. évi tevékenységéről, javaslat a társaság 2004. évi közhasznúsági jelentésére” című írásos jelentéshez.

– *Szebeni András* alelnök kiegészítéseket fűzött a Társaság 2004. évi költségvetésének zárszámadására, valamint a 2005. évi költségvetésére vonatkozó, írásban megküldött előterjesztéshez.

– *Csizmazia Pál*, a Felügyelő Bizottság elnöke előterjesztette a FEB jelentését a társaság 2004. évi munkájáról, költségvetési zárszámadásáról és a 2005. évi költségvetési javaslatról.

Az Országos Gyűlésen az örökös tagok kollektívája személyi javaslatot tett további tagok választására. Ennek alapján, az Országos Gyűlés *Kovács György* és *Somogyi Sándor* elvtársakat a MET örökös tagjaivá választotta.

Alapszabályunk értelmében esedékessé vált a teljes tisztújítás megvalósítása. Ennek előkészítésére a 2004. decemberi OIB ülés határozatával *Tóth Lajos* elvtárs összefogásával előkészítő bizottságot hozott létre, amely személyes kapcsolatot teremtett közel a teljes tagsággal. Ennek keretében rendezni lehetett a tagsági viszonyt (többen aktivizálódtak, egyesek kilépési szándékukat jelentették be), tartalmasabb kapcsolatok alakultak ki, számos hasznos észrevétel hangzott el a jövőbeli tevékenységgel összefüggően. Az Országos Gyűlés indokoltan tartotta, hogy az előkészítő bizottság tagjainak (*Tóth Lajos*, *Donkó Jolán*, *Kalmár András*, *Somogyi Sándor*, *Magyari Iván* elvtársak) többhónapos, társaságunk jövőbeni életére minden bizonnyal kiható munkáját határozatlanul is elismerje, és jegyzőkönyvileg megörökítse. Ezen túlmenően, az OGy kötelezte az Intéző Bizottságot, hogy az ősz folyamán a bizottság vezetőjével, tételesen dolgozzák fel a hasznosítható javaslatokat.

A leköszönő testületek több tagja nem tudja vállalni a további folyamatos munkát. Mindnyájan készségüket fejezték ki arra, hogy lehetőségeiknek megfelelően továbbra is támogatják tevékenységünket. Az Országos Gyűlés határozatában ismerte el és köszönte meg *Fülep Endre*, *Szalai József*, *Vétró-Kőműves Rozália* IB-tagok, *dr. Fábik Ernő* FEB-tag munkáját, kívánt nekik egészséget. Ugyancsak köszönetét fejezte ki *Pataki Mihály* elvtársnak alelnöki tevékenységéért, aki az IB-tagságot továbbra is vállalni tudta.

A Társaság Országos Intéző bizottság és a Felügyelő Bizottság – egyhangú szavazással – megválasztott tagjainak névsorát külön közöljük.

Budapest, 2005. május 28.

A MÁJUS ELSEJE TÁRSASÁG ORSZÁGOS INTÉZŐ BIZOTTSÁGÁNAK TAGJAI

2005. május 28.

Berényi Ferenc	örökös tag, tiszteletbeli elnök
Dr. Aggod József	elnök
Dr. Orbán Péter	főtítkár
Kovács György	örökös tag, alelnök
Szebeni András	alelnök
<i>Dr. Tóth Miklós</i>	alelnök
<i>Dr. Benedikt Szvetlána</i>	(Budapest, III.)
Benkócs István	(Bátorterenye)
Donkó Jolán	(Szolnok)
Ferenczi Miklós	(Siófok)
Ferencz Lajos	(Budapest, XI.)
<i>Dr. Gombóc Istvánné</i>	(Budapest, XX.)
Dr. Jánosi Gábor	(Hatvan)
Kalmár András	(Miskolc)
Magyari Iván	(Budapest, XV.)
Dr. Morva Tamás	(Budapest, II.)
<i>Pataki Mihály</i>	(Budapest, XXI.)
Rét Péterné	(Budapest, II.)
Somogyi Sándor	örökös tag (Budapest, XII.)
<i>Dr. Szalóki László</i>	(Dunaújváros)
Dr. Széchy András	örökös tag (Budapest, IX.)
Szódi Sándor	(Tar)
Szucsik István	(Túrkeve)
Tóth Lajos	örökös tag, (Budapest, XIV.)
Varga József	(Szigetszentmiklós)

FELÜGYELŐ BIZOTTSÁG

2005. május 28.

Csizmazia Pál	elnök
<i>Dr. Halász György</i>	(Budapest, XIV.)
Réti Józsefné	(Budapest, II.)

(Az új, vagy tisztséget váltó tagok neve dőlt betűvel szerepel.)

A Május Elseje Társaság 2004. évi közhasznúsági jelentése

I. Célkitűzéseink és tevékenységünk általános bemutatása

Társaságunk 1988. november 11-én alakult, mai, nyilvántartás szerinti bejegyzése 1990. február 15-én történt. A Fővárosi Bíróság 1999. június 19-én – 1998. január 1-i hatállyal – társaságunkat *közhasznú szervezetté* nyilvánította az egészségmegőrzés, a családsegítés, a tudományos tevékenység, az ismeretterjesztés, az egyetemes és nemzeti kulturális örökség megóvása és ápolása, a környezetvédelem, a gyermek- és ifjúságvédelem, az emberi- és állampolgári jogok védelme tevékenységi körökben.

Társaságunk *baloldali és civil szervezet*. Részesei vagyunk a társaságunk nevében is vállalt *hagyományok* ápolásának. Tagjaink, szimpatizánsaink között gyakorlati és elméleti tapasztalatokkal rendelkező közgazdászok, jogászok, építészmérnök, orvos, környezetvédelmi szakemberek, agrárszakemberek is vannak.

Társaságunk kezdeményező, alapító szerepet játszott több – civil szervezeteket

tömörítő – szerveződés létrehozásában. Így például a TÉT (Társadalmi Érdekegyeztető Tanács), a Civil Parlament, a Haladó Erők Fóruma, a BET (Baloldali Együttműködési Tanács). Közvetve – a TÉT-en keresztül – részesei vagyunk a Civil Fórum tevékenységének. Csatlakoztunk a Magyar Szociális Fórumhoz, illetve az Összefogás Óbudáért Együttműködési Fórumhoz.

Más szervezetekkel közösen több ízben felemeltük szavunkat *az emberi- és állampolgári jogok, valamint a kisebbségek és a nők jogainak* védelmében. Elítéljük a gyűlöletkeltést, a terrorizmus, a rasszizmus és az antiszemitizmus minden formáját. Társaságunk tagjai tevékenyen vettek részt a holocaust évfordulójának megemlékezésén, fejet hajtottunk a háború és az üldözés áldozatai előtt. Társaságunk – tagjaink személyes sorsában is – az antifasiszta hagyományok őrzője.

Társaságunk tevékenysége *saját – szellemi és fizikai – munkán alapszik*. Társasá-

gunk tisztviselői semmiféle *anyagi támogatásban nem részesülnek*. Közvetlen használati tárgyakon (székeken, asztalokon) kívül *társasági vagyunkunk nincs*.

Központi (egyetlen) helyiségünk jelenleg sajátos *civil otthonként* is szolgál. Két olyan szervezet is tevékenykedik itt, amelyik a Nemzeti Kerekasztal Tárgyalások résztvevője volt. (*Társaságunk és a Baloldali Alternatíva Egyesülés*.) Itt működik a *Marx Károly Társaság* is.

Munkánk továbbfejlesztésének egyik fő akadály a *tevékenységünk anyagi feltételeinek bizonytalansága*. 2004-ben *tagdíjból, adományból* és szerény mértékű *közhasznúsági adományból* volt bevételünk. A felajánlott SZJA 1%-ból 52 461 Ft-ot utalt át az APEH. *Technikai ellátottságunk igen hiányos*, egyáltalán nem felel meg a mai kor követelményeinek. 2004-ben működési költség-támogatáshoz (főleg az N. C. A. pályázati rendszer bürokratikus volta miatt) egyáltalán nem jutottunk.

II. A Május Elseje Társaság tevékenysége 2004-ben

A XII. Országos Gyűlésünket 2004. május 22-én tartottuk.

2004-ben az *országos intéző bizottság 3 alkalommal ülésezett*. Ezeket – munkatervünk szerint – rendszeresen foglalkoztunk közhasznú tevékenységünk értékelésével.

* Folytattuk Társaságunk *szervezeti megújítását*. Jelenleg 140 tagunk, illetve pártoló tagunk van. (Több régi tagunk eddig a korábban érvényes nyilatkozatot töltötte ki.) Budapest több kerületében, illetve az ország 7 megyéjében vannak szervezeteink.

* Társaságunk központi irodájában rendszeres ügyeletet tartunk. A társaság hivatalos képviselői hetente tartanak megbeszélést.

* A 2005-ben esedékes tisztújítást megelőző *jelölő bizottsági munka* jelentős mértékben hozzájárult társasági életünk megélénküléséhez.

* A IX. Országos Gyűlésünk döntése értelmében megalapítottuk a *Társaság Örökös Tagja* címet. Ezt eddig 8 tagunk nyerte el, közülük ketten posztumusz.

* Borsod-Abaúj-Zemplén megyében – Társaságunk tagjainak kezdeményezésére – *Összefogás Klub* alakult, amely együttműködési szerződéssel kapcsolódik társaságunkhoz.

* Társaságunk alapító tagjainak kezdeményezésére – *Május Elseje Veterán Klub* néven – rendszeres klubélet folyik. Havonta tartanak összejöveteleket, a résztvevőket érdeklő kérdések megvitatására.

* Megjelentettük a *Társaságunk I. Országos Gyűlésén készült jegyzőkönyvet*.

* Társaságunk *országos szervezetként* csatlakozott a Nemzeti Civil Alaprogramhoz.

* Társaságunk regisztráltatta magát a Fővárosi Önkormányzat Civil Szervezete és Társadalmi Kapcsolatok Bizottságánál.

* *Hagyományörző* szerepünk szerint – más civil szervezetekkel közösen – május 1-jén jelen voltunk a Városligetben, a Civil Udvarban. Több vidéki szervezetünk, – pl. Szolnokon és Miskolcon – ugyancsak részt vett a helyi május elseji rendezvényeken.

* Erősítettük kapcsolatunkat a Humanista Társadalmi Egyetemmel. Többben tevékeny szerepet vállalnak oktatóként és más minőségben ennek munkájában: Gergácz Józsefné, Dr. Morva Tamás, Pataki Mihály és Tabák Sándor.

* 2004-ben a Fáklya 4 számát jelentettük meg. Ezekben *történelmi ismeretterjesztés* témakörében is több cikket közöltünk.

* Korábban a II. kerületi Önkormányzatnál bejelentettük *környezetvédelmi szakértőnket, Csizmazia Pált*.

* *Erősítettük kapcsolatunkat a Budapest II. kerület Önkormányzatával*:

– Március 15-én a polgármester meghívására részt vettünk a kerület koszorúzási ünnepségén;

– Részt vettünk a kerület Föld Napja rendezvényein, illetve környezetünk takarításában.

* A II. kerületi Önkormányzatnál bejelentett *településpolitikai szakértőnk – Szabó András okl. építészmérnök* – eddig mintegy 40 szakvéleményt nyújtott be az Önkormányzat főépítéséhez a kerület településrendezési tevékenységéhez, a

készülő helyi szabályozási tervekhez.

* XI. kerületi tagscsoportunk – más demokratikus szervezetekkel együttműködve – Dr. Rikli Erzsébet vezetésével rendszeresen tart hangulatos, értékes *teadélutánokat*.

* Szakértőink *tanulmányokat* publikáltak helyi és országos lapokban, illetve szakfolyóiratokban. Külön kiemeljük *Dr. Széchy András*, történettudomány témakörében, és *Dr. Jánosi Gábor*, egészségmegőrzés témakörében közölt cikkeit.

* Folytattuk a fórum-sorozatot – a MKT-gal közösen – hazánk *Európai Unió* szereplésével kapcsolatban. (“*Esélyek egy kényszerpályán*”. “*A szegénység-probléma – kitekintéssel az Európai Unióra*.”) Fórumot tartottunk a kettős állampolgárság témakörében. Rendezvényeinken átlagban 50-60 fő vett részt.

* *Hagyományörző, ismeretterjesztő albumot* jelentettünk meg “*A Május Elseje Társaság – a dolgozók ünnepén – az állampolgárok Európájáért*” címmel.

* Agrár és vidékpolitikai munkabizottságunk május 6-án ismételt látogatást tett a Pusztaszabolcsi Agrár Rt-ben, illetve az adonyi Március 21. TSz-ben. (Ennek témája volt: “*Az Európai Unió a magyar agrártermelő közösség felől nézve*.”)

* Egészségpolitikai munkabizottságunk – Társaságunk XX. kerületi szervezetében fórumot tartott “*Az egészségügyi ellátó rendszer – egy vidéki orvos szemével*” címen.

* Ferencz Lajos, OIB-tag rendszeresen információval látta el társaságunk *honlapját*: www.extra.hu/faklya.

III. A Május Elseje Társaság 2004. évi költségvetésének teljesítése

		Terv	A csökkent állami támogatás alapján lehetséges módosított terv	Tény
Bevételek:				
Nyitó egyenleg		376345	376345	376345
Éves bevételek	Tagdíjak	150000	150000	177500
	Támogatások	400000	400000	366447
	Állami költségvetési támogatás	1000000	800000	634317
	Civil Alaprogram támogatás	500000	0	0
	Közhasznú felajánlás	30000	30000	60000
	1 % SZJA	30000	30000	52461
	Bankkamat	2000	2000	1057
	Összesen	2112000	1412000	1291782
Mindösszesen:		2488345	1788345	1668127
			1938345	
Kiadások:				
Felújítás	Festés	65000	40000	54860
	Összesen	65000	40000	54860
Fenntartás	Helyiségbérleti díj	480000	480000	263676
	Villany	70000	70000	65185
	Gáz	120000	120000	101026
	Irodaszerek	5000	5000	59336
	Fogyóeszközök	10000	10000	34806
	Összesen	685000	685000	524029
Üzemeltetés	Posta	90000	90000	65251
	Telefon	120000	120000	112444
	Összesen	210000	210000	177695
Propaganda	"Fáklya" újság	80000	80000	372550
	Kiadványszerkesztés	750000	300000	200008
	Május elsejei megjelenés	150000	300000	90250
	Fénymásolás	2000	2000	12432
	Összesen	982000	682000	675240
Beszerezés	Számítógép-Internet	400000	0	0
Egyéb	Bankköltség	40000	40000	38659
	Egyéb	10000	10000	24043
	Összesen	50000	50000	62702
Mindösszesen:		2392000	1667000	1494526
Záró egyenleg		96345	121345	173601
Együtt:		2488345	1788345	1668127

Megjegyzés: *a közhasznú társadalmi szervezetek közhasznú egyszerűsített beszámolója szerinti dokumentum irodánkban tanulmányozható.*

IV. A Május Elseje Társaság 2005. évi költségvetési terve (ezer forintban)

A/ variáns

Bevételek:

Nyitó egyenleg
Éves bevételek

Tagdíjak
Támogatások

állami költségvetés
NCA működési
NCA pályázati
fővárosi
kerületi
saját
összesen

Céljellegű adomány
Közhasznú felajánlás
1 % SZJA
Bankkam at
Biztosítás
Összesen

Mindösszesen:

Bevételek:

Nyitó egyenleg
Éves bevételek

Tagdíjak
Támogatások

állami költségvetés
NCA működési
NCA pályázati
fővárosi
kerületi
saját
összesen

Céljellegű adomány
Közhasznú felajánlás
1 % SZJA
Bankkam at
Biztosítás
Összesen

Mindösszesen:

Terv

173601
150000
153930
778467
1500000
500000
100000
260000
3292397
500000
80000
50000
4000
30000
3606397
3779998

B/ variáns (az állami támogatás és pályázatok elnyerése esetére érvényes)

Kiadások:

Felújítás
Fenntartás

Festés
Helyiségbérenti díj
Villany
Gáz
Irodaszerek
Fogyésszközök
Összesen
Posta
Telefon
Összesen
"Fáklya" újság
Kiadványszerkesztés
Május elsejei megjelenés
Fénymásolás
Összesen
TV
Számítógép-Internet

Bankköltség
Egyéb
Összesen

Mindösszesen:

Záró egyenleg
Együtt:

Kiadások:

Személyi költségek
Fenntartás

Spakértői díjak
Helyiségbérenti díj
Villany
Gáz
Irodaszerek
Fogyésszközök
Összesen
Posta
Telefon
Összesen
"Fáklya" újság
Kiadványszerkesztés
Május elsejei megjelenés
Fénymásolás
Összesen
TV
Számítógép-Internet

Propaganda

Beszerzés

Felújítás
Egyéb
Összesen

Mindösszesen:

Záró egyenleg
Együtt:

530000
280000
90000
180000
45000
40000
635000
140000
160000
300000
320000
400000
80000
40000
840000
60000
780000
840000
50000
70000
10000
80000
3215000

564998
3779998

V. A Május Elseje Társaság Felügyelő Bizottságának jelentése

1. A Felügyelő Bizottság (továbbiakban: FB) áttekintette a Társaság, ezen belül az Intéző Bizottság 2004. évben folytatott tevékenységét, és megállapította, hogy a Társaság a törvények, ill. saját szabályzatának előírásai szerint, azok betartásával működött. **Az FB részéről külön intézkedésre szükség nem volt.**

2. A közhasznúsági jelentés szöveges értékelése megfelelően tükrözi a végzett tevékenységet, bemutatva az elért eredményeket és problémákat.

3. Az FB megállapította, hogy a 2003. éves jelentésében tett észrevételeit az Országos Intéző Bizottság a 2004. évi munkája során figyelembe vette, annak szellemében tevékenykedett, a Társaság **“baloldali és civil”** jellege erősödött.

Ezen belül kiemelkedő tevékenységnek ítéli:

* az alapító tagok által kezdeményezett, az Örökös Tagok védnöksége alatt működő klub tevékenységét;

* az ismeretterjesztő előadás sorozat folytatását 2004-ben is;

* a 2004-ben kiadott ismeretterjesztő kiadványait;

* azon tevékenységet, amely elősegítette a **“baloldali és civil”** szervezetek szerveződését, közös megjelenítését, megtartva társaságunk szuverenitását;

* a II. kerületi Önkormányzattal történő kapcsolat kiépítését;

* a lehetőségeken belül központunk felújítását;

* jelentkezésünket a Fővárosi Közgazdasági és Társadalmi Kapcsolatok Bizottsága munkájának segítésére. (Megjegyzés: az érdemi munkát a **Bizottság** nem indította be.)

4. A Társaság 2004. évi költségvetése az előírások betartásával, a valós bevételek és költségek bemutatásával készült.

5. A 2004. évi programból, annak ellenre, hogy az OIB minden lehetőséget felkutatott – az Internet hálózatot központi

helyiségünkben forráshiány miatt csak részben tudta beindítani.

6. Az FB átvizsgálta az Országos Intéző Bizottság 2005. évi munkatervét, és azt az Országos Gyűlésnek elfogadásra javasolja.

7. Az FB felkéri az Országos Intéző Bizottságot hogy:

– a munkatervben megfogalmazott célkitűzéseknek megfelelően tovább erősítse társaságunk **“baloldali és civil”** jellegét;

– amennyiben az NCA által kiírt pályázatra beadott anyagaink elfogadást nyernek, úgy központi helyiségünkben az állandó Internet kapcsolatot építse ki, és a Május Elseje Társaság honlapját azonnal indítsa el;

– az Intéző Bizottság dolgozza/tassa ki a honlap működtetéséhez szükséges moderálási alapelveket, és hozza létre a szerkesztőbizottságot.

8. Az FB 2005. június 1. és 15. között, valamint 2005. november 1. és 15. között ellenőrzést tart.

VI. A Május Elseje Társaság 2005. évi munkaprogramja

2005. évi munkánk kiemelkedő feladata a *tisztújító Országos Gyűlés megszervezése, szervezeteink további megerősítése*. Külön kiemelt feladatnak tekintjük *megyei – illetve ahol ez célszerű – regionális szervezetek létesítését*.

* Továbbra is szorgalmazzuk a kollektív társult tagságra vonatkozó (Alapszabályunkban foglalt) lehetőségek kihasználását.

* Amennyiben pályázati támogatáshoz jutunk, megteremtjük *társaságunk saját honlapjának műszaki feltételeit*. Munkabizottságot hozunk létre a társaság tevékenységének folyamatos ismertetésére.

* *Nyomdakész a “Társaságunk a korabeli sajtó tükrében”* c. összeállítás. (Megjelentetéséhez anyagi támogatásra lenne szükségünk.)

* Elkezdjük társaságunk tagjai személyes élményeinek összegyűjtését, feldolgozását.

* Megszervezzük az *NCA- pályázatok* figyelmét. Meg kell tanulnunk ezek kihasználását.

* A Május Elseje Veterán Klub folytatja és bővíti tevékenységét. Április 14-én közreműködik a *József Attila - centenárium* megszervezésében.

* *Ebben az évben is jelen leszünk – más civil szervezetek társaságában – a május elsejei ünnepségeken*. A Győzelem Napján – a Baloldali Alternatíva Egyesüléssel és a Marx Károly Társasággal – közös fórumon emlékezünk meg a háború áldozatairól és tanulságairól.

* *Agrár- és vidékpolitikai munkabizottságunk* tevékenységében szerepel:

1./ Újabb agrárüzemi látogatás;

2./ Március 22-én, a Május Elseje Klub valamint társaságunk Agrár- és Vidékpolitikai munkabizottsága vitadélutánja időszereű agrárpolitikai kérdésekről;

3./ Szövetkezésbarát fórum;

4./ *Mit érlel a vidéki ember sorsa?! c.*

fórum.

* Rendszeresebben, vonzóbb és változatosabb tartalommal szeretnénk megjeleníteni a *Fáklyát*.

* Terveinkben szerepel a *közgazdasági munkacsoport* létrehozása.

* Tovább erősítjük kapcsolatunkat *Budapest, II. kerület Önkormányzatával*. Ahol célszerű, bekapcsolódunk a kerületi programokba, illetve néhány saját programunkat *nyilvánossá* tesszük a kerület lakosai számára. Ennek keretében:

– Február 21-én kerületi építészeti fórumot tartottak helyiségünkben.

– Március 15-én részt veszünk a kerület koszorúzási ünnepségén.

– Kötetlen eszmecsere tervezünk a *II. kerület polgármesterével “Kerületünk, fővárosunk, hazánk és a világ dolgairól”* témakörben.

– Tervezzük egészségpolitikai munkabizottságunk – a kerület lakosai számára is nyilvános-fórumát.

– Május 12-re meghirdettük *“A városrendezés buktatói – különös tekintettel Újlak beépítésére”* c. fórumot.

* Találkozást szervezünk a miskolci Össze-fogás-klub tagjaival.

* Bányaterenyei szervezetünk *Jó szerencsét!* elnevezésű klub létrehozását kezdeményezi.

* Más civil szervezetekkel együtt felújítjuk a *“Civil szemmel az országgyűlési választások előtt”* c. fórumokat.

* *Az országos intéző bizottsági üléseken* – az eddigi hagyományokat követve – rendszeresen visszatérünk a társaság konkrét tevékenységének (ezen belül a közhasznúsági szempontok) értékelésére. Így például napirendre kerülnek a következők:

– Egészségmegőrző munkacsoportunk tevékenysége.

– Agrár- és vidékpolitikai munkabizottságunk tevékenysége.

– Településpolitikai szakértőnk munkájának értékelése.

* Feldolgozzuk, és a Fáklyában közzé tesszük társaságunk tagjainak az önkormányzatokban végzett munkájával kapcsolatos tapasztalatokat.

* Folytatjuk a történelmi ismeretterjesztés témában elkezdett munkánkat.

* Folytatjuk a Május Elsejére vonatkozó dokumentumok, hagyományok gyűjtését, feldolgozását.

* A TÉT és a Haladó Erők Fóruma tagszervezeteként részt veszünk ezek közös fórumain. Beszámoltatjuk társaságunk képviselőit a Haladó Erők Fórumában, a Társadalmi Érdekegyeztető Tanácsban, a Baloldali Együttműködési Tanácsban végzett munkájáról.

* Biztosítjuk *tevékenységünk nyilvánosságát*:

– Rendezvényeink nyilvánosak.

– Rendezvényeinkről rendszeresen hírt adunk társaságunk hirdetőtábláján.

– Társaságunknak saját honlapja van: www.extra.hu/faklya. Ezen minden közérdekű döntésünket, állásfoglalásunkat elhelyezzük. A honlap rendszeres frissítés biztosítása érdekében *szerkesztő bizottságot* hozunk létre.

– Társaságunk dokumentumait – Döntések Tára, stb. – egyeztetett időpontban bárki megtekintheti.

– Megjelentetjük Fáklya c. kiadványunkat. Intézkedéseket teszünk a Fáklya elektronikus és postai úton történő terjesztésének javítására.

– Rendszeresen publikálunk a TÉT Hírlévlében, és más civil szervezeti kiadványokban.

– Szakértőink közzéteszik cikkeiket a helyi és országos lapokban, szakfolyóiratban.

Egyhangúlag elfogadta a Május Elseje Társaság XIII. Országos Gyűlése, 2005. május 28-án.

Aggod József elnök megnyitója a Május Elseje Társaság XIII. Országos gyűlésén, 2005. május 28-án

(Rövidített változat)

Tisztelt Országos Gyűlés! Kedves Barátaim!

A Május Elseje Társaság 2004. évi tevékenységéről szóló közhasznúsági jelentést, valamint társaságunk 2005. évi munkatervének általános elképzeléséről szóló dokumentumot az Országos Intéző Bizottság május 7-i ülésén megtárgyalta. Hangsúlyozom azonban, hogy az országos gyűlés társaságunk legfelső döntést hozó szerve. Ezt azt jelenti – értelmezésem szerint, – hogy az országos gyűlés az intéző bizottság bármely döntését felülbíráhatja.

Kedves Barátaim!

Elteltek attól is, hogy nagy ívű történelmi áttekintést adjak. Úgy gondolom, hogy társaságunk tagjai részesei a pártokban, a különböző mozgalmakban – pl. a Marx Károly Társaságban – ilyen igényű eszmecsereknél.

Néhány megjegyzést, – önző módon, – csupán társaságunk tapasztalataira vetítve kívánok tenni. Társaságunk történetének tapasztalatait három mondatban foglalom össze. 1./ Az idők során nem változtattuk eszményeinket, ezeket hazánk szocialista megújulása címén foglaltuk össze az alakuláskor. 2./ Aki ezeket újra átolvassa, láthatja, hogy az idők sok mindenben minket igazoltak. 3./ Az idők szinte semmiben nem kedveztek nekünk. Kissé részletesebben: A kapitalizmus restaurálásának folyamata elmélyült. Az ország vezető pártjai lelkes versenyben törekszenek a “kapitalizmus legjobb ügyintézője címért”. A globalizáció folyamata is elmélyült. Szeretném hangsúlyozni, hogy ebben nem a nemzetköziesedés maga az elítélendő, ezzel Marx is számolt a maga idejében. A globalizációban az a baj, hogy ezt a tökések, ma mindenekelőtt a pénztökések uralják és használják ki a maguk javára. Ugyanakkor az ezekkel szemben álló globális törekvések, szerveződések sokféleségével kell számolni. Társaságunk tagjai között vannak, akik személyes részesei ezeknek.

A tőkés-pénztökések globalizáció magában hordozza a társadalmi-politikai reakció különböző tendenciáit. Nálunk is, más országokban is megjelennek az utcákon a fasizmus kriptaszagú zászlói, jelmezei és az ezeket hordozó emberek – sajnos zömükben fiatalok. Ha majd megeremtjük ennek technikai feltételeit, magunk is láthatjuk azokat a videó-felvételeket, amelyeket

társaságunk szóvivője, Dr. Tóth Miklós készített ezekről a megmozdulásokról. Mi nem kiáltunk farkast, de – társaságunk tagjainak történelmi és egyéni tapasztalatai alapján – érzékenyebbek vagyunk az üvöltözésekre. Számunkra intő példa, hogy az 1920-as években a náci párt a jelentéktelenségből nőtt ki.

Amikor a mai vezetők tevékenységét értékeljük, nem tehetjük meg, hogy figyelmen kívül hagyjuk azt, miként viszonyulnak ezekhez a jelenségekhez. Ebből a szempontból – ebben a nagyon bonyolult helyzetben is – felmerül *akisebbik* rossz szerinti megítélés. Igaz, ennek megítéléséhez az is hozzátartozik, hogy melyik kormányzat ideje alatt nő jobban az a létbizonytalanság, ami melegágya a szélsőjobboldali törekvéseknek.

Szeretnék hangot adni azon véleményemnek is, hogy a mai korszak jobboldali törekvéseinek teljességét nem meríti ki a fasizmus. A fasizmus a társadalmi-politikai reakció *egyik*, de nem egyetlen válfaja. Nem követhetjük el az atomista filozófusok hibáit: a fasizmus nem a reakció végső és oszthatatlan formája. Nehogy úgy járjunk, hogy a fát keressük, amelyen a horogkeresztes zászló leng, és közben az erdőt (és benne az egyéb ordásokat) nem vesszük észre. Az emberiséget, az embert veszélyeztető mozgalmak tagjai nem mindig náci egyenruhákban díszelnek. Nem könnyű eligazodni a mai helyzetben, és nem nehéz hibát véteni a véleményalkotásban. Törekvésünk azonban egyértelmű: *valamennyi haladó ember összefogása a haladás mindenféle ellenségével szemben!*

Tisztelt Országos Gyűlés!

Társaságunk tapasztalatai szempontjából egy másféle kényes kérdést is szeretnék érinteni. Előző országos gyűléseinken arra a következtetésekre jutottunk, hogy *társaságként pártügyekkel nem foglalkozunk, – ezzel szemben – közéleti-politikai, illetve közéleti-szakmai kérdésekkel igen.* Ennek azonban története van. Társaságunk alakulása idején, illetve az első években nemcsak civil szervezeti, hanem pártügyekkel is foglalkoztunk. Az MSZMP újjászervezése jelentős mértékben a mi szervezeteinkre épült, és a mi társaságunk alapító tagjainak aktív közreműködésével történt. Az MSZMP újjászervezésével azonban ez a társasági összefonódás, pártkötődés lazul, *megszűnt.* Társaságunk tagjainak több-

sége az MSZMP-ben vállalt tevékenységet. Gyorsan kiderült, hogy (bár erre tagjaink egy részében volt törekvés) nem tudunk párt feletti szerepet, fogadatlan igazságtevő szerepet vállalni.

Az idők során egyre jobban megerősödött bennünk a tapasztalat: *társaságként* nem avatkozunk párt ügyekbe, és nem fogadnánk el beavatkozást senkitől társaságunk ügyeibe. Ez a következtetés *mindenekelőtt alapító tagjaink szerteágazó pártélet-útjából adódott.* Társaságunk mai tagjai – bár ezt nem tartjuk nyilván – mindhárom mai baloldali pártban, és több pártpolitikai irányzatban istevékeny részesek. A pártonkívüliek aránya ma jóval nagyobb, mint Társaságunk alakulásakor. Valamennyi – az úttörőkornál idősebbekre kiterjedő – baloldali szervezetben, szerveződésekben dolgoznak társaságunk alapító tagjai.

Kedves Barátaim!

Hivatalos fórumainkon – Országos Intéző Bizottság, Országos Gyűlés – nem tudunk pártvitákat vállalni. Naiv feltételezés, hogy mi meg tudnánk oldani azt, amit az adott párt saját keretében képtelen. Nem megoldanánk, hanem ellenkezőleg, elmérgesítenénk az ilyen vitákat. Elvileg és gyakorlatilag is más a helyzet azonban alapító tagjaink *baráti eszmecsereivel.* Kifejezetten örülnék, ha a különböző pártfelfogású tagjaink itt leülneek tapasztalataik megvitatására.

Barátaim!

Társaságunk különböző baloldali beállítottságú emberek szabad társulása. Döntéseket, határozatokat csak szervezeti és konkrét közéleti kérdésekben hozunk. (Ezt tette, pl. az Országos Intéző Bizottság május 7-én, amikor egyhangúan csatlakozott az MSZP Baloldali Tömörülése felhívásához hazánk felszabadulásának *felszabadulásként* történő elismertetése érdekében.) Minden egyéb kérdésben vitatkozunk, de ezeket a vitákat nem szavazással zárjuk le. *Társaságunk minden tagjának joga van személyes véleményének szabadságához.* Ez vonatkozik a különböző pártokban dolgozó vagy pártonkívüli tagtársainkra egyaránt. Nálunk mindenki nyugodtan dolgozhat, nem kell attól tartania, hogy politikai nyelvtölgötéssel bélyegzik meg azért, mert nem mindenkinek tetszik ilyen vagy olyan baloldali politikai állásfoglalása. Mi például mindig megtárgyaljuk az egyes választások előtti helyzetet, a le-

hetséges magatartásokat. Általában azt ajánljuk, hogy *tagjaink és szimpatizánsaink azokra szavazzanak, akiktől leginkább elvárhatják a dolgozó emberek érdekeinek képviselését.* Ezt a szavazófülkében mindenki be tudja helyettesíteni magának. Senkitől nem kérjük, és nem is kérhetjük számon szavazatát, de valószínű nem állok messze az igazságtól, ha azt mondom, hogy például a december 5-i népszavazáson az adható válaszok csaknem minden variációja előfordult társaságunk tagjainál.

A személyes vélemény szabadságához való jogot a társaság minden tagjának, így *magamnak is fenntartom.* Kutatási témámmal leginkább ahhoz állok közel, – bár nem kívánok ezzel takarózni, – amit társaságunk egyik alapító tagja, Szigeti József akadémikus úgy fogalmazott, hogy a Lenin utáni időkből a szocialista gondolkodásban (főleg a kormányhatalmon lévők szemléletében) sajátos “dialektikátlanítás” ment végbe. Saját szavaimmal ezt az antidialektikus idealizmus terjedéseként szoktam megfogalmazni. Szemléletemet nem kényszerítem rá senkire, és nem is bújok a társaság mögé. Ezért kérem mindig, hogy amikor ilyen témákkal fellépek (mint ez május 9-én, a Győzelem Napján történt a három baloldali szervezet együttes fórumán) ne hivatkozzanak társasági elnöki szerepemre.

Kedves Barátaim!

Természetesen felmerül a kérdés, hogy ha pártügyekkel nem, akkor mivel foglalkozzon társaságunk. Mielőtt erre válaszolok, szeretném leszögezni, hogy társadalmunk mai döntési struktúrájában *pártoknak van döntő szerepük, és nem a civil szervezeteknek.* Ezért is vallottam mindig és vallom ma is, hogy nagyon fontos lenne az MSZP-től balra álló párt parlamenti szerepe. Ezért is tisztelettel vagyok azok iránt, akik ezért személyesen, sokszor önfeláldozóan dolgoznak. Ugyanakkor azt is be kell látnunk, hogy a pártok *egyedül* nem képesek politikai szerepük betöltésére. Ma a pártok tagjainak összlétszáma töredéke a nem-pártjellegű, illetve civil szerveződések össz-taglétszámának. Sajátos egymásra utaltság ez. Jómagam külön tisztelem társaságunk azon tagjait, akik az idők során megtanulták a *pártélet* és a *társasági élet* követelményei közötti különbséget, és nem keverik össze a kettőt.

Mi, társaságként, *közhasznú szervezetként* olyan *közéleti-politikai, hagyományörző és közéleti-szakmai* tevékenységet folytathatunk, amelyet pártok (lévén alapvető feladatuk a politikai hatalmi befolyás

megszerzése) általában nem, vagy csak kismértékben folytatnak. A Fáklya közli Somogyi Sándor hagyományörző dolgozatának egy részletét. Közéleti-politikai területen utalhatok a már említett felszabadulással kapcsolatos szerepvállalásunkra, a különböző antifasiszta megmozdulásban való részvételünkre, az emberi jogok védelmében érdeklődő történeti kiállításunkra. Többen, – így például Dr. Széchy András, Dr. Morva Tamás – rendszeres publikációs tevékenységet folytatnak. Sokat tanulhatunk Dr. Orbán Péter Fáklyában megjelenő ismertető, elemző cikkeiből. A hagyományörzés területén vállaljuk például a *társaságunk nevéhez kötődő* hagyományok ápolását (ezért adtuk ki a közismert Május Elseje albumunkat). Ehhez tartozik ugyancsak a *szövetkezés* hagyományainak ápolása. (Agrár- Szövetkezés- és Vidékpolitikai Munkabizottságunk június 22-én rendez vitafórumot. Munkabizottságunk szervezésében tevékenyen közreműködik Dr. Rajnai Gábor, okleveles agrár-gépészmérnök.) Számunkra *fontossaját társasági hagyományaink* ápolása is. Ennek szellemében adtuk ki I. Országos Gyűlésünk jegyzőkönyvét. Mint a közhasznúsági jelentésben is jeleztem, nyomdakész a “Társaságunk a korabeli sajtó tükrében” c. kiadvány. Az Országos Intéző Bizottság legutóbbi ülésén felmerült a javaslat *tagjaink egyéni életútjának* összegyűjtésére és feldolgozására. Miskolcon sikerrel működik az *Összefogás klub.* Bányaterenyén, *Jó szerencsét!* elnevezéssel indítanak klubot. Közéleti-szakmai vonatkozásban reális tevékenységet folytatunk Dr. Jánosi Gábor révén az *egészségmegőrzés*, Szebeni András révén *atelepüléspolitika*, Csizmazia Pál révén a *környezetgazdálkodás* témakörökben. Nem mellesleg, ezeknek igen jelentős *vidékfejlesztési* vonatkozásuk is van.

Külön meg kell említenem a *Május Elseje Veteránklub* tevékenységét, mely sikeresen működik örökös tagjaink védnökségével, Berényi Ferenc, Széchy András, Tóth Lajos, Magyar Iván szervező munkájával.

A mostani országos gyűlés előtt, a tisztújítást előkészítő jelölőbizottság jó szervező és lelkiismeretes tevékenységével, társaságunk történetében első ízben keresett meg minden tagot, és ezzel hozzájárult a társaságon belüli személyes, emberi kapcsolatok javulásához. Elismerés és köszönet illeti ezért Tóth Lajost, a bizottság elnökét, és a bizottság tagjait: Somogyi Sándort, Kalmár Andrást, Donkó Jolánt és Magyar Ivánt.

Kedves Barátaim!

Társaságunk működési feltételeiről Szebeni András, társaságunk gazdasági ügyekért felelős alelnöke külön napirend keretében fog szólni. Én csak annyit jegyzek meg, hogy ezek biztosítása egyáltalán nem egyszerű feladat. Ezt jelzem is a közhasznúsági jelentés tervezetében. Öröndöletesen megnőtt társaságunk tagjainak tagdíjfizetési készsége. Nem hallgathatom el azonban – minden elismerésem mellett sem –, hogy ez azt jelenti, ma irodánk fenntartási költségének nem egyetlen havi, hanem nagyjából három havi összegét tudjuk tagdíjából fedezni. A többit részben az itt velünk dolgozó Marx Károly Társaság, illetve a Baloldali Alternatíva hozzájárulásaiból tudjuk biztosítani. Ezen kívül, társaságunk tisztségviselői nemcsak munkájukkal, hanem normál tagdíjuk többszörösét kitevő pénzüsszegekkel is hozzájárulnak a társaság létfenntartásához. Ez évben, ebben a vonatkozásban kiemelkedő társaságunk tiszteletbeli elnökének, Berényi Ferencnek, 500.000 Ft-os adománya. Mind ezt azért mondtam el, hogy még egyszer kifejezzem tiszteletem azon tagjainknak, akik nehéz anyagi körülményeik között is támogatják társaságunkat. Mi tiszteletben tartjuk tagjaink más irányú politikai és anyagi elkötelezettségét is. Nem hallgathatjuk el, azonban, hogy társaságunk működési feltételeinek biztosítása további egyéni és közös erőfeszítéseket követel.

Tisztelt Országos Gyűlés!

Nem kívánok foglalkozni OIB-tagjaink, tisztségviselőink tevékenységének részletes értékelésével. Néhányukat már említettem különböző teljesítmények kapcsán. Nem említettem eddig Kovács Györgyöt, – alelnökeink egyikét –, aki tapasztalataival és munkájával tevékeny részese Társaságunknak. Ő május elsejei ligeti rendezvényünk szervezője. Többek között önzetlen munkával sokszorosítja és postázza anyagainkat. Említhetném másik alelnökünket, Pataki Mihályt, aki a különböző baloldali szervezetek közötti együttműködés tevékeny munkása. Tudjuk, Ferencz Lajost – OIB tagunkat – nem csak a mi társaságunkban ismerik. Nem részletezem tovább, mert ez így vagy úgy, befolyásolhatná a választást. Ezt pedig nem szeretném!

Tisztelt Országos Gyűlés!

Végezetül, köszönetemet fejezem ki társaságunk minden tagjának, pártoló tagjának azért, hogy hűségesen kitartanak társaságunk mellett, társaságunk eszményei mellett, és támogatják tevékenységét!

Somogyi Sándor:

Antifasiszta ellenállás Budapest, XII. kerületében

1944-1945. (Részlet)

A szovjet hadsereg Magyarország nagy részét elfoglalva 1944. december végén körülrzáta Budapestet, a XII. kerület hadszíntérré vált. A háború mérhetetlen szenvedést okozott kerületünk lakosságának is, amit a nyilas önkényuralom, a német gestapó és nyilas különítmények féktelen terrorja, az állampolgárok tömeges likvidálása felfokozott. Határozottabbá vált ugyanakkor Magyarország függetlenségéért harcoló antifasiszta hazafiak ellenállása is.

I.

A kerületben történetek

Kálló Ferenc magyar táborigazgató, a háborúban elpusztult Helyőrségi Kórház (ma Alkotás u. 25. lakótelep) lelkésze, prédikációiban is elítélte Magyarország német megszállását, a fasiszta fajelméletet, a féktelen terrort. Orvosokkal, ápolókkal összefogva mentette az üldözötteket, katonaszökevényeket, hadifoglyokat.

Kálló papot, az ellenállás budai csoportjának tagját, 1944. október 28-án betegesen, lakásáról elhurcolták, a nyilas számonkérőszékeken egész éjjel kínozták, verték, majd 29-én agyonlőtték, s holttestét a budakeszi előtti keresztnél az árokba lökték.

Kálló Ferenc nevét 2004-ben Jeruzsálemben a Világ Igazainak (Jad Vasem múzeum) könyvébe beírták. Emléktáblája a Királyhágó úti kórház bejáratánál, a Márvány utcában és a róla elnevezett utcában van.

Dr. Szabolcska László református tiszteletes (Szabolcska Mihály költő fia) a Böszörményi úti templom lelkésze éveken át folyamatosan, 1944 nyarán tömegesen adott az üldözötteknek konfirmálásukról igazolást. Emléktáblája nincs.

Ordass (Wolf) Lajos evangélikus lelkész (1945 után püspök) a német megszállás elleni tiltakozásul nevét Ordassra változtatta. Temploma papjaként bujtatta üldözött embertársait. Emléktáblája a Kékgolyó utcai templomban és a Márvány utcában van.

Dr. Koricsóner Margit a Maros utcai kórház szívspecialistája, a francia ellenállással tartotta a kapcsolatot, tevékenységét felfedezték. Mielőtt a gestapó különítménye a Városmajor u. 23. sz. alatt, lakásán rátörte volna az ajtót, öngyilkos lett. Halála után hét évvel francia kitüntetésben részesítették. Gyovai Bodák Eszter az emléktáblát fába véste. Emléktáblája nincs.

A Notre Dame de Sion katolikus zárda (ma Arany János Gimnázium, XII. ker. Sashegy, Meredek u. 1.) 110 személyt fogadott be. Vezetői, amikor a gestapó készülő razziájáról értesültek, védetteiket titokban magánlakásokba, illetve a Zugligeti Irgalmas Nővérek rendházába (XII. Szarvas Gábor u. 50.) helyezték el. Valamennyien megmenekültek. Emléktábla nincs.

Az Isteni Megváltó Leányai svábhegyi anyaházában (ma Rendőrtisztai Főiskola, XII. Farkasvölgyi u. 12.) oltalmazott 150 gyermeket a nyilas és gestapó különítmények elhurcolták. Őket előbb az újpesti nyilas házba szállították, majd közülük 62 gyermeket a Meder utcánál a Dunába hajtottak. A többiek sorsa ismeretlen. Emléktábla nincs.

A Budai Cherva Kadisa "védett" kórházat, szanatóriumot (XII. Maros u. 16/a.) 1944. január 12-én rohanta le kb. 30 fegyveres nyilas. Az összegyűjtött zsidókat levetkőztették, összeverték. Majd az ágyban fekvő mozgásképtelennel együtt kivégezték. Közülük nyolcvanhárman közös, nyolcan külön sírban nyugszanak a Csörsz utcai temetőben.

A Bíró Dániel városmajori kórházat 1945. január 14-én, vasárnap 11 órakor foglalták el a nyilasok és két német. A tarkón lőtt 130 ember között volt a kórház igazgatója is. Kedden reggel az áldozatokat leöntötték petróleummal, és az épülettel együtt felgyújtották.

Az Alma utcai Szeretothon lakóit 1945. január 19-én este 7-8 óra között a nyilasok levezették, hordágyon levették a Városmajorba, a Szamos utcai oldalra. A 70 aggastyánt géppisztollyal halomra lőtték. A kegyelemlovásért könyörgő súlyos sebesülteket kézzigránáttal hallgattatták el.

A Kékgolyó u. 2/b. sz. alatt működő útkos okmánykészítő csoport az üldözöttek tömegét látta el iratokkal. A nyilasok mindhárom ismeretlenül kivégezték. Emléktábla nincs.

A XII. kerület lakossága egyénileg is sok üldözöttet rejtegetett. Bújtattott értelmiségieket, a kisgazda, a szociáldemokrata és más párt tagjait, s a Horthy-rendszer elhurcolásának kitett volt vezetőit is. A nyilas pártszolgálatosokból és csendőrökből álló számonkérőszék és a Majestic szállóban (XII. Melinda u.) működő gestapó mindenkit fenyegetett. Megkínóztak volt horthysta miniszter és főhivatalnokokat. Horthy fiát elhurcolták, és a kormányzó zsarolására használták.

Ekkor már a vérontás és a deportálás azonnali befejezését, a német csapatok kivonását szorgalmazta Ravasz László református püspök, felsőházi tag, s a katolikus püspökök egy része is. Mindszenty József püspököt emiatt lefoglalták, és Sopronkőhidán börtönben tartották.

II.

A kerületünkkel összefüggő események

A XII. kerületi és a budapesti antifasiszta ellenállás sokféle irányzata, szervezete, csoportja egymással egyre szorosabban összekapcsolódva tevékenykedett. A megtorlást is együtt szenvedték el társadalmilag, világnézetileg egymástól nagyon távolálló emberek, szervezetek.

A rátörő különítményt fegyverrel fogadó, majd elhurcolt **Bajcsy Zsilinszky Endrével**, a Nemzeti Felszabadító Bizottság vezetőjével együtt végezték ki Sopronkőhidán 1944 karácsonyát **Pataki István** és **Kreutz Róbert** csepeli ifjúmunkásokat, a Vasas Szakszervezet ifi vezetőit, és **Pesti Barnabás** ifjú kommunista mérnököt.

Ságvári Endre, a Szociáldemokrata Párt ifjúsági bizottságának (OIB) vezetője szervezte a fegyveres ellenállást, az ellenálló fiatalok összefogását, amikor illegális találkozón lelőtték.

A Magyar Ifjúság Szabadságfrontját végül 1944. november 18-án, a Pozsonyi úti református templom parókiáján alakították meg. Vezető közül a munkásokat **Koós Béla** ifjúkommunista nyomdász, a paraszt ifjúságot **Szücs Ferenc** Győrffy-kollégista, később vezérkari főnök helyettes, altábornagy, a diákokat **Kiss Sándor**, a vallásos ifjúságot **B. Rácz István** képviselte. A két utóbbi később a Kisgazdapárt képviselői lett. **Gyenes Antal** későbbi agrárközgazdász a Felszabadító Bizottsággal, **Széchy András** gimnazista (későbbi történész) az ifjúsági szervezetekkel tartotta a kapcsolatot.

Az ifjúsági összefogás hatására számos fegyveres góc jött létre: **a Görgey-zászlóalj**, **a Tánicsics Mihály egyetemista alakulat**, amelynek tagja volt a fiatal **Göncz Árpád** is, a Klotild utcai csoport a **Vörös Brigád**, stb. Tagjaik közül mártírhálalt szenvedett **Bán Tibor**, **Braun Éva**, a szociáldemokrata **Rónai Ferenc** és **Szűjjártó Lajos** tanár.

Fehér Lajos újságíró, későbbi miniszterelnök-helyettes által irányított **Padányi** (folytatás a 9. oldalon)

Gondolatok a Nemzeti Fejlesztési Programról

Hirdetés jelent meg: *csatlakozz a Nemzeti Fejlesztési Programhoz, támogasd ötleteiddel, javaslataiddal!*

Hamar rájöttem, hogy a *kiírás céljainak két elképzelésem megfelel*. Ezek:

- tüzivíz szivattyúk hasznosítása a mezőgazdaságban,
- a Duna és a Tisza összekötése Budapest és Szolnok körzetében.

Mindkét témában a levelezést a hatóságokkal már 2003-ban megkezdtem, de az eredménytelen volt. A felhívásnak eleget téve *anyagaimat megküldtem a Nemzeti Fejlesztési Hivatalnak. Válaszuk pozitív volt*. Ezen felbuzdulva, elgondolásomat a *téma felelős vezetőjének, Dr. Glatz Ferenc* úrnak is megküldtem. *Az ő válasza is kedvező volt, és ígéretet tett, hogy a tárgyalásokon ismerteti az elképzeléseket. Mi lesz az eredmény, nem tudom. Ha válasz érkezik, lapunkban azt is közzé teszem.*

Mit rejt magában a két gondolat?

(folytatás a 8. oldalról)

Mihály vezette *csoport* robbantotta fel a németekkel szövetségre lépő miniszterelnök, Gömbös Gyula szobrát, de robbantott a Városi Színházban tartott nyilas nagygyűlésen is.

A katonai ellenállást országosan szervező mártírjaink *Kiss János* altábornagy, *Nagy Jenő* ezredes, *Tartsay Vilmos* százados tevékenysége nem kerületünkre összpontosult. Közülük Kiss János lakott a Kék-golyó utcában. Emléktáblájuk kerületünkben, a róluk elnevezett utcák találkozásánál van.

A Krisztina körút és a Bors (ma Hajnóczy) utca sarkán levő házban megbújó *Stollár Béla* újságíró, katonatiszt csoportja több kerületben is tűzharcot kezdeményezett a nyilasokkal. Emlékét utca őrzi az V. kerületben.

A XII. kerületi *KISKA* század (Kisegítő Karhatalmi Alakulat) 1944. október elején, 19-21 éves behívottakból alakult, zömmel olyanokból, akik a frontszolgálatot akarták elkerülni. A parancsnokok szintén helyi lakos, tartalékos tiszt pedagógusok voltak. Pl. *Markó igazgató, Sütő tanár*. Körletük előbb a Németvölgyi Iskola, majd az előjáróság épülete volt. Feladatuk kiképzés, őrzés. Közülük 1945 januárjában 17, húsz év feletti katonát Pestre vezényeltek, s a Körvasútnál bevetették őket. Egy fő elesett. A 16 fogságba esett közül *Fantó István* és *Horváth Győző* a demokratikus hadseregbe jelentkezett, és Ausztriába is eljutott. Őt fő a vasútépítő dandárba lépett be. Emléktáblájuk nincs.

1./ TÜZIVÍZ SZIVATTYÚK HASZNOSÍTÁSA A MEZŐGAZDASÁGBAN

1962-től 1991-ig az *Olajterv*-ben dolgoztam. Innen az ötlet. Egy közepes nagyságrendű olajipari létesítmény tüzivíz igénye min. 100 m³/h 10 bar nyomáson. A nagyobb létesítmények tüzivíz rendszerei ennek többszörösei. Ezzel a minimális vízforgalommal 10 hektáron óránként 1 mm-es öntözés biztosítható. Megfelelő vezérléssel ellátva, egy-egy rendszer 24 órás üzem mellett, mintegy 800-1000 hektáros terület rendszeres öntözését tudná ellátni.

A meglévő, üzemkész állapotban lévő – nem csak olajipari – tüzivíz szivattyúk kapacitását figyelembe véve, gyakorlatilag az ország mezőgazdasági területének mintegy 60-65%-a ellátható lenne. Ezek az álmások szerencsére – jelenleg – kihasználatlanok. Ezért lehetségesnek tartom, hogy korrekt üzleti alapon a tulajdonosok a víz forgalmazásához, megfelelő díjazás esetén, hozzájárulnak.

A rendelkezésre álló berendezések értékét százmilliárdos nagyságrendre becslöm, ami lényegében így holt tőke.

A projekt lényege:

- országosan felmérni
- a rendelkezésre álló szivattyútelepek elhelyezkedését, kapacitását, (a Katasztrófa Védelmi Hatóságoknál rendelkezésre áll),
- felmérni a már működő öntöző rendszereket (feltehetően ez is rendelkezésre áll); meghatározni
- a már működő öntöző rendszerek bekapcsolásának lehetőségeit,
- a rendszerbe gazdaságosan bekapcsolható, de jelenleg mesterséges öntözéssel nem rendelkező területeket,
- a becsült költségeket,
- a becsült hasznot,
- kedvező eredmény esetén a megvalósítás ütemét;
- hasznossága
- a rendszer a külön-külön működtetett - dízel - szivattyú állomásoknál lényegesen jobb hatásfokkal üzemeltethető,
- a szivattyúzási energiaigény min. 20%-al csökkenthető,
- tekintettel az elektromos üzemre a megoldás környezetkímélő,
- telemechanikai rendszer kiépítésével az öntözés programozható, és optimalizálható,
- az öntözéssel létrehozott termény többlet,
- a rendszer egy része csak gerinc csőhálózat kiépítését igényli,
- a megvalósításra - tekintettel arra, hogy a beruházás regionális jellegű - nagy

valószínűséggel EU pénz igényelhető, – például: a MOL tulajdonában lévő Tiszaújvárosi Olajfinomító, a Szajoli Bázis telep, a Szegedi Gázüzem, a Dunai Finomító, a Szőnyi Üzem meglévő berendezéseivel mintegy 50 km-es sugarú körben megfelelő távvezetéki rendszer kiépítésével az öntözés megvalósítható.

2./ A DUNA ÉS A TISZA CSATORNA

A Duna-Tisza csatorna megépítésének gondolata a 18. század első felében vetődött fel Dunaharaszti-Csongrád vonalában. Ennek részeként 1947-ben Dunaharaszti-Dabas térségében egy elenyésző rész megépült, de a magas beruházási költségek miatt a munkálatokat leállították.

A megváltozott technikai lehetőségek célszerűvé teszik egy új *Duna-Tisza csatorna megvalósításának újragondolását*.

Az általam elképzelt projekt a Dunát a Tiszával összekötő mesterséges - többfunkciós - hajózható vízi, és főközlekedési (autópálya) út létrehozása, amellyel

- Tass-Kunpeszér-Nyársapát-Szolnok vonalában összeköti a Dunát a Tiszával,
- árvíz esetén a két csatlakozási pont alatti területen az *árvízveszély csökkenthető* a Dunából a Tiszába áramoltatással,
- a vízszint különbség felhasználásával,
- a Tiszából a Dunába ugyancsak vízszint különbség felhasználásával, szélső esetekben szivattyúkkal történő áttemeléssel,
- esetleg egy *oldalág létrehozásával* Nagykörös-Kecskemét vízi úton megközelíthetővé válik,
- a csatorna töltésén - Örkény-Szolnok nyomvonalon - kialakítható a Románia felé megépíteni kívánt autópálya egy része.

A csatorna nyomvonala figyelembe veszi a természetes folyásokat, a már meglévő mesterséges csatornákat, szintkülönbségeket, stb. Hossza közel 100 km. Állandó vízszint mellett a mélysége min. 3 m. (A dunai hajók merülési mélysége 2.5 m-ben van meghatározva.)

A megvalósítás idejét 5-10 évben gondoltam. Így a becsült 200-220 milliárdos bekerülési költség évi 25-30 milliárdos beruházási költségterheléssel megvalósítható.

Amennyiben a projektek gondolata elfogadást nyer, úgy első lépésként témánként egy-egy **Megvalósíthatósági Tanulmány** kidolgozása válik szükségesé, ami alapján a végleges döntés meghozható.

A fentiek ismertetésén kívül javaslatom: Minden társunk *gondolkozzon, vegye elő rejtett gondolatait, amelyet úgy érez, hogy országunk előrehaladása érdekében célszerű volna megvalósítani*. Az előterjesztések összeállításában rendelkezésre állunk.

Csizmazia Pál

Aggod József:

Az antihitlerista koalíció néhány politikai-filozófiai tanulságáról

(10 tézisben)

1./ Véleményem szerint a téma megértéséhez vissza kell nyúlnunk a XX. század történelméhez, történelemszemléletét meghatározó eseményhez, illetve dokumentumhoz. Az 1917-es októberi forradalom békedekrétumáról van szó. Lenin ragaszkodott ahhoz, hogy a békeajánlattal ne csak “valamennyi hadviselő néphez”, hanem *kormányaihoz is* forduljanak. (LÖM 35. kötet 13. o.) Tette ezt abban az időben, amikor még élt a remény a világforradalom gyorsabb kibontakozására. Manapság szinte szót sem ejtenek arról, hogy Lenin a békedekrétum szellemében kidolgozta a *békés egymás mellett élés* elvét és az elentétes rendszerű államok viszonyának gyakorlati alapjait. (Nem lényegtelen, hogy ő a “сoживание” – *együttélés* – kifejezést használta a későbbi “существование” – *együtt létezés* – kifejezéstől eltérően.)

2./ Figyelemre méltó tanulság, hogy az elentétes rendszerű államok kapcsolata az eddigi legtragikusabb világtörténelmi helyzetben volt a legerősebb, leghatékonyabb.

3./ Igaz a madáchi gondolat, miszerint *az egyén úszója és nem vezére a kornak*, mégis el kell ismerni a második világháború három nagy történelmi személyiségének – Sztálinról, Churchillről és Rooseveltről van szó – érdemeit. Az is igaz, hogy aki *hatással* van korára, kiteszi magát kortársai és utódai bírálatának. Maga Sztálin is utalt erre, 1946. február 9-én tartott, választási beszédében. “Azt szokták mondani, hogy a győztesek felett nem ítélik meg, hogy a győzteseket nem szabad bírálni, nem kell ellenőrizni. Ez nem igaz. A győztesek felett lehet és kell ítélni, a győzteseket lehet és kell bírálni és ellenőrizni. Ez nagyon hasznos nem csupán az ügy, hanem a győztesek számára is, kevesebb lesz az önteltség és több lesz a szerénység.” (Sztálin “A békéért”. Szikra, 1954. 22. o.)

4./ Manapság, a világháborúval összefüggésben több (alapjában véve *antidialektikus*) leegyszerűsítés van forgalomban. Ezek egyike az *államhatalmi (birodalmi) érdekek kizárólagosságának feltételezése*. Természetesen, nem tagadható az állami

érdekek fontossága. Az államérdek azonban nem “értékmentes,” nem értelmezhető társadalmi és osztályérdekektől függetlenül. A szovjet-német megneemtámadási szerződés értékelésével kapcsolatban maga Churchill is szükségesnek tartotta megjegyezni: “A két birodalom és a két rendszer halálos ellenségként állt egymással szemben.” (W. S. Churchill “A második világháború I. kötet 145. o.) Az antihitlerista koalícióban – objektíve és szubjektíve is – a fasiszta fenyegetés ellen szövetkeztek elentétes rendszerű államok. A szerződő felek egymásban a *kisebbik rosszat látták, a számukra – és az emberiség számára – nagyobbik rosszal szemben. A háború igazi téje a népiirtó, nemzetiszocialista - fasiszta világrend vagy a fasiszmus uralma alóli felszabadítás – felszabadulás volt.*

5./ Szinte magától értetődően jelentkezik az *érdemek kisajátításának* törekvése. Számomra ennek legkedvesebb példája egy vice, amely így szól: Kérdés: “Mi a második világháború?” Válasz: “A szlovák nemzeti felkelés epizódja!” Komolyra fordítva, leginkább a Szovjetunió szerepének lebecsüléséről van szó. Ezzel szemben ismét Churchillre hivatkozom, aki számára (bár ismerjük a második fronttal kapcsolatos számítgatásait) soha nem volt kétséges, hogy az *első front a szovjet-német front*. Világos, hogy ez *érdemi* értékelés volt, hiszen történetileg a német hadműveletek nem a Szovjetunió elleni háborúval kezdődtek.

6./ A második világháború tapasztalatai sok mindenben gazdagították a *dialektikus kölcsönhatásokkal kapcsolatos ismereteket*. Gondoljunk csak bele! A (munkatöke) *alapvető ellentmondás* hordozói kerültek az adott korszak (a fasiszmus és az antifasiszta erők közötti) *fő ellentmondásának* azonos pólusára. A *szövetségi politikában* (bár voltak ilyen törekvések) nem a hegemonia, hanem a *kompromiszsum* volt az uralkodó elem.

7./ A második világháború politikai-filozófiai tanulságai közül kiemelkedik az *állami és a nem-állami tényezők közötti*

kölcsönhatások dialektikája. Ugyanis a háborúban nem csak az alapvető és a fő ellentmondások *állami*, hanem *mozgalmi* tényezői is aktív szerepet játszottak. Bizonyos értelemben *sajátos világméretű polgárháború is zajlott*. Nemzeti-függetlenségi, gyarmati-felszabadító mozgalmak folytak, és az osztályharc sem szünetelt. Mozgalmi értelemben is sok tanulsággal járó küzdelem volt az *érdekek egyeztetése* (adott esetben ezek *mérsékeltése*?!), a fő ellentmondás figyelembe vétele az alapvető ellentmondáshoz fűződő érdekekért vívott harcok során.

8./ A dialektikus ellentmondások és kölcsönhatások igazi mélységeibe akkor hatolunk, ha belegondolunk abba, hogy a háború nem csak (sőt, nem is elsősorban) politikai és katonai vezérek, mozgalmak, hanem *emberek millióinak* életét érintő esemény volt. Ezt a problémát most csak három különböző összefüggésben említem:

1./ Amikor tisztelgünk a háború több mint ötvenmillió áldozatának emléke előtt, gondolnunk kell az e szám sokszorosát kitevő testi és *lelki* sérült túlélőre is.

2./ Manapság joggal vitathatják a *kollektív felelősség* elvét (főleg gyakorlati alkalmazásának módját), *deakkor*, a háború befejezése után a szövetséges hatalmak Potsdamban (1945 augusztusában) sok-sokmillió ember véleményét fogalmazták meg: “a német nép bűnhődik szörnyű bűneiért, amelyeket azoknak a vezetések alatt követett el, akiknek a sikerek idején nyíltan helyeselt és vakon engedelmeskedett.” (Nemzetközi Szerződések. 1918-1945. 649. o.)

3./ A háború után született nemzedékektől aligha várhatjuk el, hogy megértsék mi mindent kellett átélnie a háborús időkben élt embereknek? Hányszor változtak az emberek életét, gondolkodását befolyásoló történelmi szituációk, kihívások, felhívások, kijelentések?! Gondoljunk el, Potsdam után négy évvel a kollektív felelősség, – ha úgy tetszik *kollektív lehetőség* – új dimenziója merült fel. Sztálin táviratában – amelyre (1949. októberében) az NDK megalakulása alkalmából küldött –

(folytatás a 11. oldalon)

A magyar vidék perspektívái és esélyei

címmel – a Baloldali Együtműködési Tanács
és a Május Elseje Társaság meghívására –

2005. június 22-én vitaülést rendeztünk társaságunk nagytermében

Dr. Rechnitzer János, az MTA Regionális Kutatások Győri Központjának igazgatója ismertette a Magyar Tudományos Akadémia *“Párbeszéd a vidékért”* programját. Ennek fő fejezetei:

a./ a vidékről alkotott kép megváltoztatása;

b./ a vidék versenyképességének biztosítása a XXI. századi kihívásoknak megfelelően;

c./ a vidékiek foglalkoztatásának biztonsága;

d./ Hozzájárás a civilizációs javakhoz;

e./ kiegyensúlyozott vidéki társadalom.

Véleménye szerint támogatni kell az önszerveződő, megújuló energiák kibontakozását. Meg kell változtatni a lényegében másfél évszázada változatlan vidéki struktúrát. Az elképzelések szerint Nemzeti Vidékpolitikai Tanács jönne létre, amely koordinálná a vidékfejlesztéssel kapcsolatos elképzeléseket, terveket.

Dr. Romány Pál akadémikus, *“Az*

agrártermelés szerepe és esélyei” címmel tartott előadást. (Erről a témáról *“Új mellény – más gomb...”* címen *“a falu”* c. folyóirat 2005. tavaszi számában írt cikket.) Kiemelte, hogy alapvető fogalmakat is tisztázni kell, így pl. a vidék új, pontosabb meghatározása szükséges. A mezőgazdasági termelés aránya, megítélése változhat, ez azonban a lényegét nem változtatja meg: az agrártermelés nem iktatható ki az emberiség életéből amíg inni, enni, öltözködni kell. Adottságainkkal reálisan kell számot vetni, Széchenyi gondolatát idézve: a mi fő ellenségeink az előítéletek, illetve az elbizakodottság. Új, piacképes árufélleket kell termelni.

Dr. Szabó Zoltán, az Európai Szövetkezeti Szövetség alelnöke, *“A szövetkezés, mint kitörési pont”* címen tartott előadást. Megítélése szerint sem az Európai Unió (a fogadó), sem mi nem készültünk fel kellően az EU-tagságra. Magyarország jórészt elvesztette a versenyelőnyét, ugyanakkor az

Európai Unió előnyeit – egyelőre – kevéssé érezzük. Sok mindent újra kell gondolnunk, tudomásul kell vennünk, hogy az Európai Unió kemény üzleti érdekeken alapul. Véleménye szerint a szövetkezés mindenekelőtt gazdasági kérdés, azzal kell számot vetni, hogy ez milyen gazdasági erőterében érvényesülhet. Az Európai Unióban jóval előbbre tartanak mind a szövetkezés gazdasági, mind pedig térségi felfogásában. Így például 2003-ban elfogadták a *transznacionális szövetkezés* (a határokon túl terjedő kooperáció) elvét, illetve ajánlatát. Szerinte, amíg Magyarországon a vidékfejlesztésnek nincs finanszírozási fedezete (vagyis nem rendelik hozzá a pénzügyi feltételeket), ez csak pünkösdi kívánságok halmaza marad. A gabona problémával kapcsolatban megemlítette, hogy a raktár nem minden. Hiába betonozzák ki a gabona helyét, ha nincs *“fogyasztó”*, vagyis állapot, amelyik megeszti, és ezáltal értékesítését jövedelmezővé teszi. E nélkül eljuthatunk

(folytatás a 12. oldalon)

(folytatás a 10. oldalról)

többek között a következőket olvashatjuk: *“A legutóbbi háború tapasztalata megmutatta, hogy ebben a háborúban a legnagyobb áldozatokat a német és a szovjet nép hozta... Ha ez a két nép megmutatja eltökéltségét, hogy ugyanolyan erőfeszítéssel harcoljon a békéért, amilyennel a háborúban küzdött, akkor az európai békét biztosítottak lehet tekinteni.”* (Sztálin *“A békéért...”* 86. o.)

9./ A háború befejezésével gyökeresen átrendeződtek a világméretű társadalmi ellentmondások. Megoldódott a háborús korszak fő ellentmondása. Kieleződött, *hidegháborús* jelleget öltött a korábban együtt harcolók viszonya. Kedvezőbbé váltak az *alapvető ellentmondás* fejlődésének feltételei: javultak az antikapitalista erők pozíciói, kibontakoztak a népi demokratikus forradalmak. *Új fő ellentmondások* jelentek meg: világtörténelmet formáló győzelmeket aratott a *gyarmati felszabadító mozgalom*. Korábban soha nem látott méreteket öltött *aháború és a béke* erőinek küzdelme.

10./ Végül is, a második világháború politikai-filozófiai értelemben is fontos tanulságokat hagyott az utókorra. Meglehet, az alapvető ellentmondás erőinek *ilyen formájú* együttműködése egyedi volt a maga nemében, tanulságai mégis hasznosíthatók lehetnek az emberi haladást, az emberiség létét fenyegető veszélyek esetén. Van más tanulság is! Azon nincs mit csodálkozni, hogy az azonos érdek-pólusra került ellentétes rendszerű államok között politikai és katonai stratégiai kérdésekben voltak viták, ellentétek. A nagy történelmi események tanulsága szerint ugyanis az azonos oldalon harcolók viszonya sem mentes a vitáktól még, ha egyébként alapvető érdekeik és céljaik azonosak is. Gondoljunk az 1789-es nagy francia forradalom vagy az 1848/49-es magyar forradalom és szabadságharc résztvevőinek vitáira, de felidézhetjük az 1917-es oroszországi forradalom eseményeit ebből a szempontból is. Tudomásul kell vennünk, hogy az alapvető vagy a fő ellentmondás *azonos pólusán harcolók viszonya sem ellentmondásmentes sohasem!*

Az is nyilvánvaló, hogy az ellentmondások energiákat, indulatokat hordoznak. *Sok múlik azon, hogy a társadalom meghatározó csoportjai, személyiségei a dialektikus ellentmondásokban rejlő energiát a haladás javára vagy az egymás közötti leszámolásra fordítják-e.* A második világháború mérlege ebből a szempontból is alapjában véve pozitív, – bár ezt az emberek jelentős csoportjai saját sorsukban nagyon különbözőképpen élték meg. Mindenesetre, a győzelmet nem elhomályosítja, hanem élesebb megvilágításba helyezi, ha felidézük az ellenségek és a szövetségesek között létezett (dialektikus) ellentmondások mibenlétét, és elgondolkozunk ezek tanulságain.

(Elhangzott a Baloldali Alternatíva Egyesülés, a Marx Károly Társaság és a Május Elseje Társaság közös fórumán, a Győzelem Napja alkalmából. *Szívesen válnám saját pontjaim között Wirth Ádám kérdésfeltevését: Hogyan történhetett, hogy Németország – a háború vesztese – a béke győztese lett, a győztes Szovjetunió viszont szétesett?!*)

(folytatás a 11. oldalról)

oda, hogy a raktáráépítés bizonyos ponton túl öncélú, jó üzlet marad egyeseknek. Mindenképpen szükségesnek tartaná a gabonát hasznosító és értékesítő szövetkezetek létesítését.

A bevezető előadásokat *élénk vita* követte.

Többen – például *Dr. Romány Pál, Dr. Komócsin Mihály, Dr. Szabó József, Dr. Harangozó Ferenc* – helyeselték a vitaülés kezdeményezésének jó gondolatát.

Dr. Tóth József (az MSZP Agrár- és Vidékpolitikai tagozatának tagja) arról beszélt, hogy agrár- és vidékpolitikai kérdésben sok az egymás mellett elbeszélő irányzat. Megállapította, hogy vidékfejlesztés címén a különböző pályázatok révén több pénz kerül ki, mint amire sokan gondoltának. Megvizsgálta több mint 2000 vidék, térségfejlesztéssel foglalkozó honlap adatait. E szerint a pályázatokon 42 milliárd forintot nyertek, ezek többségét azonban nem vidékfejlesztésre, hanem az erre hivatkozó szervezetek létrehozására, működési költségeikre fordították. Hangsúlyozta: a vidékfejlesztés több mint mezőgazdaság, mezőgazdaság nélkül azonban nincs vidékfejlesztés. A mezőgazdaság ma atomizált állapotban van. A szövetkezés állami támogatás nélkül nem bontakozik ki, erre ma nincs is igény az érdekeltekben. Ma nemcsak szövetkezési, hanem integrátori érdekelttség sincs.

Dr. Komócsin Mihály kiemelte a téma fontosságát. Nem csak voksszerzés céljából kell ezzel foglalkozni. Meg kellene találni a módját az itt elhangzott sok értékes megállapítás közkinccsé tételének.

Dr. Kun István közíró, nagy figyelmet keltett szenvedélyes és szakszerű hozzászólásával. Véleménye szerint szavazatkergető törekvések uralják balról is, jobbról is ezt a témát. Valójában az egésznek így nincs is értelme. Az MSZP nem alakított ki agrárpolitikát, a terepet a blöffölő FIDESZ uralja. A XXI. század egyik képtelensége, hogy modern törekvésekről papolunk, ugyanakkor a magángazdák gyakorlatilag semmiféle termelési adatot nem vezetnek. Fekete Afrika színvonalán dolgozunk. A rendszerváltás óta több mint 2000 milliárdot ráköltöttek a mezőgazdaságra, de ettől a helyzet csak rosszabb lett. “Lesz

magyar mezőgazdaság – csak nem magyar tulajdonosaik lesznek.” – fakadt ki keserűen. Sokan tovább hitegetik az embereket azzal, hogy kis- és középburokoké a jövő. A mezőgazdaság mérlege romlik, de még mindig 1 milliárd euró a pozitív hozadéka. Az idők során ő maga sok észrevételt, javaslatot megfogalmazott. Szóvá tette például, hogy tengelyen szállítunk gabonát, holott folyóinkon ez olcsóbb lenne. Évekkel ezelőtt azt javasolta, hogy az országban alakítsanak egyetlen almaszövetkezetet, hogy olyan piaci tényező legyen, amit nem lehet kikerülni. Ehhez azonban a szaképzett, értelmes menedzsereket meg kellene tudni fizetni. (Aki mogyoróval fizet, majmot kap – jegyezte meg.) Sok-sok álszövetkezet létezik. Szerinte a TÉSZ-ekből nem lesz semmi. Nyugaton óriási – országhatárokon is átnyúló – szövetkezetek alakulnak, ezekkel így nem lehet versenyben maradni.

Dr. Szabó József azokat az élményeket is felhasználja, amelyeket vezető diplomataként olaszországi tevékenysége során szerzett. A világhírű magyar mezőgazdaságot nem a parasztok verték szét, hanem a politika. Ebben minden politikai pártnak köztörvényes felelőssége van. Refeudalizálták a vidéket. Ezzel önmagukat is ellehetetlenítették erkölcsileg is. Ebből fakad e pártok tehetetlensége.

Harangozó Ferenc közgazdász szerint az értékesítés szociális kérdés is. Ha nincsen fizetőképes kereslet, ha az emberek többsége szegény, nincs, aki megvegye a mezőgazdasági termékeket. Azzal kapcsolatban, hogy az első előadó felvetette, mint egy kétezer tanyán még mindig nincs villamosenergia, kérdezte: csak messziről hozott energia létezik? Nem lenne értelmebb gondolkozni a szél- és a napenergia hasznosításán? Tervszerűtlenül, értelmetlenül képezik az embereket. Biztos, hogy indokolt 32 helyen közgazdászt képezni? Idézte azokat a véleményeket, miszerint traktorra (vaskos állami támogatással, vagyis a mi pénzünkön) sokkal többet

költöttünk, mint ami indokolt lett volna.

Szebeni András okl. építészmérnök, csatlakozott azokhoz a véleményekhez, miszerint a vasút, illetve a vízi út társadalmilag hatékonyabb lenne, mint a jelenlegi megoldás. Nem nagyüzemi, hanem *országüzemi* gondolkodásra lenne szükség.

Csizmazia Pál mérnök, – mint a Fáklya e számában megjelent cikke is tanúsítja – a szakszerűség érvényesülését szorgalmazta.

Mint az eddigiekből is látható, a vita során eltérő nézetek is felmerültek. *Dr. Romány Pál* kifejtette például, hogy végül is nem az üzem mérete a döntő. Példákat hozott igen kisméretű szövetkezet hatékonyságára, illetve óriási gazdaság problémáira. A döntő az, hogyan tudnak *okosan élni* az adottságokkal. *Dr. Szabó Zoltán* megemlítette, hogy a szövetkezetnek csak akkor van értelme, ha az alulról jövő kezdeményezéseken alapszik, de felső támogatást is kap.

Dr. Rajnai Gábor, a Május Elseje Társaság Agrár-, Szövetkezés-, és Vidékpolitikai munkabizottság titkára volta *vitaülés moderátora*. Összefoglalójában kiemelte, induló folyamat részesei voltunk. A munkabizottság egyrészt belső életében igyekszik arra törekedni, hogy vitáink eredményeivel kifelé, az agrárközvélemény számára üzeneteket közvetítsünk. Értelemszerűen a mai vita eredményeit is a mintegy ötven résztvevő saját belátása és lehetősége szerint hasznosíthatja. Érdekes volt számára, hogy bár mindannyian baloldali szemüvegen keresztül szemléljük a folyamatokat, mégis mennyiféle nézet, mennyi eltérés volt érezhető a vitaülésen. Meggyőződése szerint a vitaülés bizonyította, hogy közvetlen pártérdekeken túlmutató módon lehet az agrár- és a vidékpolitika kérdéseivel foglalkozni. Jó tudni, hogy vannak szövetségeseink a szövetkezés ügyében.

A. J.

FÁKLYA

A Május Elseje Társaság híradója

Felelős kiadó: *Dr. Aggod József*

Felelős szerkesztő: *Berényi Ferenc*

Szerkesztő: a Szerkesztőbizottság.

Tagjai: *Ferencz Lajos,*

Kovács György, dr. Orbán Péter,

Tabák Sándor, dr. Tóth Miklós.

Cím: 1023 Budapest, Zsigmond tér 8.
Telefon: 335-4236

Nytsz.: B/PHF/805/1991

Internet: www.extra.hu/faklya

E-mail: faklya@extra.hu

Nyomda: Unió-Kuvert Kft. Budapest